2.4. İstişare

Yönetimde işlerin karşılıklı danışılarak karara bağlanmasına ve yürütülmesine istişare denir. Her yönetim şeklinde istişare uygulamalarına rastlanır. Eski Yunan ve Roma toplumlarında görülen demokrasi uygulamaları, Cahiliye Dönem'i Mekke toplumunda kabile başkanlarının Daru'n-Nedve'de toplanarak karar almaları, istişare özelliği taşır.

Osmanlı Sultanları istişareye önem verirdi. (Temsîli Minyatür)

29 Buhari, Ezan 36.
30 Nahl suresi, 90. ayet.
31 Nisa suresi, 58. ayet.
32 Buhari, İlim 2

İstişare, İslam yönetiminin temel esaslarındandır. **“…işleri, aralarında şûrâ (danışma) ile olanlar…”**[33] ayeti Mekke Dönem'i'nde ve henüz İslam devleti kurulmadan nazil olmuştur. Kur’an’da **“…Eğer (anne ve baba) kendi aralarında danışıp anlaşarak (iki yıl dolmadan) çocuğu sütten kesmek isterlerse onlara günah yoktur...”** [34] ve **“…İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven)…”** [35] ayetleriyle hayata istişare anlayışının yön vermesi gerektiği vurgulanır.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Müslümanlara şûrayı emrettiği gibi kendisinin de genel ya da özel işlerde ashabı ile görüş alışverişinde bulunduğu bilinmektedir. Nitekim Resûl-i Ekrem (s.a.v.), ilk Müslüman toplumun var olma mücadelesinde belirleyici önemdeki her kararı ashabı ile iştişare ederek almıştır. Bunlar arasında Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarının çeşitli aşamaları, Bey‘atürrıdvân ve Hudeybiye Antlaşması örnek verilebilir.[36]

YORUMLAYALIM

Bey olmanın özellikleri, Kutadgu Bilig’de şöyle sıralanmıştır:

- *Bey affedici olmalıdır.*
- *Bey cömert olmalıdır.*
- *Bey sabırlı olmalıdır.*
- *Bey vefakâr olmalıdır.*
- *Bey faziletli olmalıdır.*
- *Bey mütevazı olmalıdır.*
- *Bey tok gözlü ve hayâ sahibi olmalıdır.*
- *Bey kötü alışkanlıklara sahip olmamalıdır.*
- *Bey tatlı dilli ve doğru sözlü olmalıdır.*
- *Bey dikkatli ve ihtiyatlı olmalıdır.*
- *Bey zulmetmemelidir ve öfkesine yenik düşmemelidir.*
- *Bey adil olmalıdır.*

Mehmet Zakir SARIKAYA, International Journal of Social Science Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2589 Number: 30, p. 551-568, Winter I 2014

➔ Müslüman yöneticilerde bulunması gereken diğer vasıfları Kutadgu Bilig’deki ifadelerden yararlanarak arkadaşlarınızla yorumlayınız.

33 Şûra suresi, 38. ayet.
34 Bakara suresi, 233. ayet.
35 Âl-i imran suresi, 159. ayet.
36 Talip Türcan, "İstişare," DİA, C 39, s. 231.
37 Ebu’l A’la el-Mevdûdî, İslam’da Hükûmet, s. 513.
38 Nisâ suresi, 59. ayet.